

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları

Yayın No: 17-1

EBEDİYET YOLCUSUNU UĞURLARKEN

Prof. Dr. Hayreddin KARAMAN

Yayın Koordinatörü: Mustafa ÇİFTÇİ

Tashih: Veysel ALTUNTAŞ

Son Okuma: Dilara UYSAL YURTSEVER

Kapak Tasarımı: Yılmaz Cahit AYDIN

İç Tasarım: R. Ahmet AKAY

18. Baskı, Temmuz 2026, Ankara, 1.000 Adet

ISBN: 978-625-8634-14-3

Yayıncı Sertifika No: 48058

© Bütün yayın hakları Türkiye Diyanet Vakfına aittir.

Bu eser Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık

Ticaret İşletmesi Yönetim Kurulu'nun 07.11.1984

tarih ve 236 sayılı kararıyla uygun görülmüştür.

Ostim OSB Mah. 1256. Cad. No: 11

Yenimahalle/ANKARA

0312 354 91 31 (pbx)

0312 354 91 32

bilgi@tdv.com.tr

EBEDİYET YOLCUSUNU UGURLARKEN

PROF. DR. HAYREDDİN KARAMAN

Yeni Baskı İçin
Ön Söz

Bu kitapçık önce, yetmişli yılların başlarında, Diyanet İşleri Başkanlığı dergisinin XII. cilt, 5 ve 6. sayılarında uzunca bir makale olarak yayımlandı. Camia ilgi gösterince bir kitapçık şeklinde düzenledim ve Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları defalarca bastı. (Örneğin 2006'daki baskısı 12. baskı idi.) Şimdi de yeni baskı için kitapçığı yeniden okudum, biraz sadeleştirdim, biraz eklemeler yaptım ve basılması için Türkiye Diyanet Vakfı Yayınlarına gönderdim.

Ölüm herkes için. Ona kaçan da yakalanır, gönüllü giden de. Giden için ebedi hayat ya daha önce “gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, dillerin tatmadığı, insanın hayal bile edemediği bir mutluluklar âleminde” sürer gider veya -Allah korusun- yine hayali bile imkânsız bir “azap cezaevinde”, uzun veya kısa süre kalmak durumu olur.

Geride kalanlara gelince “İnsan en çok bildiği ve beklediği bir şey gerçekleşince hayret edermiş.” derler ya, ölüm de beklendiği hâlde vuku bulunca yakınları şaşırıp kalırlar, bir süre ne yapacaklarını bilemez olurlar, acılarını çeşitli şekillerde ortaya koyarlar veya kalplerine gömerler ve bu arada bir şeyler yapabilmek için de çırpınır dururlar.

İşte bu hâli menfaatleri için veya sapkın inanç ve anlayışları için kullananlar olur, onlara samimi ve doğru bilgiye dayalı hizmet sunanlar olur. Ben kendimi daha geniş bir dairede bu ikinci gruba dâhil ediyor ve onlara yardımcı olmak için bu kitapçıkta sağlam kaynaklara dayalı bilgiler sunuyorum.

Prof. Dr. Hayreddin Karaman

Bursa 2026, Berat Gecesi

İçindekiler

Yeni Baskı İçin Ön Söz.....	V
Giriş.....	1
I. Hastalık ve Tedavi	11
II. Ölüm Karşısında Müslüman.....	17
A. Ölüm Telakkisi	18
B. Ölümü Hatırlamak ve Hazırlanmak	19
III. Ölümden Önce ve Sonraki Vazifelerimiz	23
A. Hasta Ziyareti.....	24
B. Kibleye Çevirmek, Telkin ve Yâsin Okumak.....	26
1. Tevcih	26
2. Telkin.....	27
3. Yâsin Okumak	28
C. Ölüm Haberi, Techiz ve Defin	28
1. Ölüm İlanı.....	29

2. İştienlerin Sabırla Allah’a Sığınmaları	30
3. Ölüye Ağlamak.....	30
4. Yıkamak ve Kefenlemek.....	33
5. Borçlarını Ödemek	35
6. Namaz	36
7. Tezkiye, Şahitlik ve Ölünün Ardından Konuşmak	42
8. Musalladan Kabre.....	45
9. Defin.....	48
10. Kabir.....	49
11. Definden Sonra Dua Etmek ve Kur’an Okumak	51
12. Yas ve Taziye	52
13. Ölünün Ailesine Ziyafet	53
14. Vasiyetlerin Uygulanması.....	54
IV. Ölülere Faydalı Olan İşler ve Davranışlar.....	55
A. Kabir Ziyareti.....	56
1. Hükmü	56
2. Adabı.....	58
B. Tevessül	58
Sonuç	63
C. Ölü İçin Yapılan İbadetler, Hayırlar ve Dualar....	63
1. Kendi Yaptıkları ve Sebep Oldukları	63
2. Başkalarının Onun Namına Yaptıkları.....	65
V. Bidatlar ve Yasaklar	69
A. Kabirde Telkin	71

B. Kabirde Mescit, Namaz, Işık ve Kurban	73
Hadisler.....	73
C. Ücretle Kur'an Okumak ve Okutmak	74
D. Iskat ve Devir	78
1. Iskat.....	79
2. Devir.....	81
E. Muayyen Günler ve Geceler	82
F. Mevlit	83
Sonuç.....	86
Kur'an'a Doğru Bakış	91
Gary Miller: Kur'an'a Meydan Okuyan Adam.....	92
Şiirler.....	101
Taşlı Köyde Evimiz Var Huuu!.....	102
Kara Toprak	105

Giriş

“İstemem nakl-i cenazemde çeleng-ü âhenk
Debdebeyle gidilir saha değildir makber
Orası medhalidir bârigh-i Mevla'nın
Kapısından içeri acz ile girmek ister.”

Tâhirü'l-Mevlevî

Her doğan ölmeye namzettir, aradaki fark dünya misafirhanesinde ikamet müddetinin azlık veya çokluğundandır. Bu değişmez ve istisna tanımaz kanun karşısında insanoglu, anlayış ve inancına göre vaziyet almış, çeşitli davranışlarda bulunmuş ve âdetlere tabi olmuştur. Başlı bulutlara yükselen ehramlar, mezarlarda insan ölülerine ait kemiklerin yanında çıkan at, silah ve para kalıntıları; Ganj Nehri kenarında genizleri tıkayan dumanlar ve ölü vücutların yanmasından yayılan kokular hep mezkûr inanç ve âdetlerin birer tezahürüdür.

Hak ve batıl bütün dinler insanın oluşu ve akıbeti üzerinde durmuş, hitap ettikleri cemiyetin medeni ve fikrî seviyesine uygun açıklamalar yapmış, inançlar getirmişlerdir. Bilindiği üzere İslam imanının